LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR *SWEDBANK P&C INSURANCE AS* GINČO NAGRINĖJIMO

2025-06-12 Nr. 429-124
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. rugpjūčio 10 d. tarp draudiko ir pareiškėjo buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. v0424[1] (toliau – Taisyklės) pagrindu draudimo apsaugos variantu „Visų rizikų draudimas" nuo 2024 m. rugpjūčio 10 d. iki 2025 m. rugpjūčio 9 d. buvo apdraustas gyvenamasis namas ir namų turtas, esantys adresu: (duomenys neskelbtini).

Pareiškėjas 2025 m. sausio 28 d. pateikė pranešimą apie apdraustam turtui padarytą žalą (toliau – Įvykis). Įvykio aprašyme nurodyta: „Po gausaus lietaus, išplautas stumdomų kiemo vartų pamatas, ko pasekoje dėl vartų didelio svorio atsidarant vartams ties vartų varikliu ir pamatų buvo iškeltos trinkelės ir išlaužtas vartų pamatas. Vartai nebeužsidaro."

2025 m. sausio 31 d. buvo atlikta turto apžiūra, užfiksuoti turto pažeidimai ir surašytas apžiūros aktas (toliau – turto apžiūros aktas), kurį pareiškėjas patvirtino parašu. 2025 m. vasario 10 d. draudikas, siekdamas tinkamai įvertinti žalos atsiradimo priežastis ir dydį, kreipėsi į turto apžiūros aktą surašiusią partnerę remonto ir ekspertizės įmonę UAB „Infranet" ir paprašė pateikti pareiškėjo turto žalos ekspertinį vertinimą.

Vadovaudamasis 2025 m. vasario 28 d. ekspertine pažyma Nr. TU13870 (toliau – ekspertinė pažyma) draudikas nustatė, kad vartų (toliau – vartai arba ginčo objektas) pamato deformacijos ir trinkelių išsikilnojimo priežastys yra ilgalaikės ir atsiradusios dėl kelių ilgalaikių veiksnių (didelių ir sunkių stumdomų vartų daromo spaudimo pamatui, netinkamai įrengto vartų pamato, netinkamai paruošto pagrindo trinkelėms ir pamatui, ilgalaikio atmosferinių reiškinių poveikio), todėl 2025 m. kovo 6 d. informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Draudikas informavo pareiškėją, kad sprendimas priimtas vadovaujantis Taisyklėmis, pagal kurias draudimo išmoka nemokama, kai žala kilo: 1) dėl ilgalaikių procesų, natūralaus nusidėvėjimo, gedimo, korozijos; 2) dėl nekokybiškų statybos ar remonto darbų; skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidų, nekokybiškų ar netinkamų medžiagų naudojimo; 3) dėl ilgalaikio drėgmės, temperatūros svyravimo, ilgalaikio atmosferos sąlygų poveikio Draudimo objektui ar jo dalims.

Taip pat 2025 m. vasario 10 d. draudikas, siekdamas patikrinti ir pareiškėjo pirmajame pranešime nurodytą aplinkybę, jog vartų pamatas buvo paplautas po gausaus lietaus, kreipėsi į Lietuvos hidrometeorologijos tarnybą (toliau – LHMT). Vadovaujantis 2025 m. vasario 20 d. gauta LHMT pažyma, nustatyta, kad pareiškėjo nurodytą įvykio dieną nebuvo fiksuota neįprastų orų sąlygų, t. y. vėjo greitis bei kritulių kiekis nesiekė pavojingų meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodiklių ribos, todėl žala apdraustam turtui nebuvo padaryta dėl staigaus ir netikėto įvykio, susijusio su gamtos jėgomis.

2025 m. kovo 12 d. pareiškėjas draudikui pateikė pretenziją, kuria nesutiko su draudiko sprendimu. Pareiškėjas nurodė, kad kiemo vartai iki Įvykio buvo eksploatuojami tinkamai ir

[1] Galioja nuo 2024 m. balandžio 11 d.

jokių pažeidimų neturėjo. Pareiškėjas nesutiko su ekspertinės pažymos duomenimis ir išvadomis, nurodė, kad tiek vartų pamatas, tiek trinkelių pagrindas, kitaip, nei teigiama ekspertinėje pažymoje, buvo įrengti pagal visus techninius reikalavimus. Pareiškėjas pabrėžė, kad turto apžiūrą atlikęs ekspertas neišmatavo nei vartų pamato gylio, nei visų matmenų, todėl padarė nepagrįstas išvadas.

2025 m. kovo 21 d. draudikas pareiškėjui pateikė atsakymą į pretenziją, jame paaiškino, kad, remiantis LHMT duomenimis, Įvykio dieną kritulių beveik nebuvo, todėl teiginys apie vartų deformaciją dėl gausaus lietaus vertinamas kritiškai. Turto defektams, jų priežastims ir aplinkybėms nustatyti buvo pasitelkti kvalifikuoti specialistai, turintys statybos inžinierių kvalifikaciją, jie nustatė, kad defektai atsirado palaipsniui dėl ilgalaikių procesų: sunkios vartų konstrukcijos spaudimo, silpno pamato, netinkamai paruošto pagrindo bei ilgalaikio atmosferos poveikio. Staigaus išorinio poveikio požymių nenustatyta. Taisyklėse numatyta, kad žala dėl ilgalaikių procesų poveikio, nekokybiškų darbų ar medžiagų nėra apdrausta, todėl draudikas priimto sprendimo nekeis.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą pripažinti Įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo dėl Įvykio patirtus nuostolius.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Jame draudikas paaiškino, kad administruojant žalą nustatyta, jog žala atsirado dėl kelių ilgalaikių veiksnių: nuolat judančių didelių ir sunkių stumdomų vartų daromo spaudimo pamatui; nepakankamai tvirto ir per mažų matmenų, kad atlaikytų masyvius vartus, pamato; netinkamai paruošto pagrindo, klojant trinkeles bei įrengiant pamatą; laipsniško kritulių poveikio, t. y. ilgalaikio atmosferinių reiškinių poveikio. Staigus ir netikėtas išorinis poveikis, kaip teigia pareiškėjas, nebuvo fiksuotas. Pareiškėjo teiginiai apie žalos atsiradimą po gausios liūties atmetami, nes. vadovaujantis LHMT pažyma apie Įvykio dienos orus, Įvykio dieną kritulių beveik nebuvo. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad surinko pakankamai duomenų ir pagrįstai priėmė sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtą žalą, todėl prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas Įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino Įvykį nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalį). CK 6.38 straipsnyje įtvirtinti prievolių vykdymo principai įpareigoja sutarties šalis savo prievoles vykdyti sąžiningai, tinkamai, pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nėra – vadovaujantis protingumo kriterijais. Be to, kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperuotis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose[2]. Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį[3]. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)[4].

Vertinant Įvykio požymius draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad draudimo sutartyje nurodyta, jog gyvenamasis pastatas ir namų turtas buvo apdrausti „visų rizikų draudimo" variantu. Taisyklių skyriuje „Statinių ir namų turto draudimas" įtvirtinta, kad, apdraudus gyvenamąjį pastatą, draudžiami ir kiti stacionarūs statiniai (priklausiniai), tarp jų ir tvora (įskaitant vartus ir vartų automatiką).

Taisyklių skyriuje „Ką apima Statinių ir Namų turto draudimo apsauga?" numatyta, kad, draudimo objektą apdraudus „visų rizikų draudimo" variantu, draudžiamuoju įvykiu pripažįstama apdraustam turtui padaryta žala nuo bet kokių staiga ir netikėtai įvykusių išorinių įvykių, padariusių tiesioginę įtaką draudimo objektui, dėl kurių draudimo objektas buvo sugadintas, sunaikintas ar kurio netekta dėl vagystės įsilaužus ar apiplėšimo. Taisyklės taip pat įtvirtina nedraudžiamųjų įvykių, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, atlyginančios „visų rizikų draudimo" variantu apdraustam turtui padarytą žalą, sąlygas. Minėtame skyriuje nustatyta, kad draudimo apsauga netaikoma ir nuostoliai neatlyginami, jei žala kilo dėl: ilgalaikių procesų, natūralaus nusidėvėjimo, gedimo, puvimo, korozijos, kalkių; kondensato, drėgmės, ilgalaikių temperatūros svyravimų, šviesos poveikio, ilgalaikio atmosferos sąlygų ar cheminių medžiagų poveikio draudimo objektui ar jo dalims; nekokybiškų statybos ar remonto darbų; skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidų; nekokybiškų ar netinkamų medžiagų naudojimo.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktas ir 7 dalis įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Nagrinėjamu atveju ginčas tarp pareiškėjo ir draudiko kilo dėl draudiko sprendimo Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, vadovaujantis Taisyklėse įtvirtintais nedraudžiamųjų įvykių pagrindais, t. y. draudikui nustačius, kad ginčo objektui žala padaryta ne dėl staigaus ir netikėto įvykio poveikio, o dėl ilgalaikių procesų, natūralaus nusidėvėjimo, ilgalaikio atmosferos sąlygų ar cheminių medžiagų poveikio, nekokybiškų statybos ar remonto darbų.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad UAB „Infranet" ekspertinėje pažymoje nustatyta, jog žala vartams padaryta dėl ilgalaikės eksploatacijos, remonto darbų broko. Ekspertinėje pažymoje konstatuota, kad žala nėra staigaus ir netikėto įvykio pasekmė. Draudiko partnerio atliktos apžiūros metu užfiksuotas išsijudinęs vartų pamatas, išsikilnojusios trinkelės, turto apžiūros metu buvo išmatuoti vartai ir jų pamatas. Ekspertinėje pažymoje konstatuotos šios stumdomų vartų pažeidimo aplinkybės: „Remiantis pateiktomis foto nuotraukomis ir aprašymu įvykio aplinkybės yra šios: <...> išoriniai pažeidimai nenustatyti, o tai rodo, kad gedimas atsirado dėl pamato problemų, o ne dėl išorinio poveikio vartams. <...> Pagrindinė priežastis yra netinkamai įrengtas vartų pamatas, kuris yra per mažų matmenų ir nepakankamai tvirtas, kad atlaikytų vartų svorį. Ši problema egzistavo nuo pat pamato įrengimo pradžios ir ilgainiui tik blogėjo. <...> Nukentėjusiojo nurodytos įvykio aplinkybės (gausus lietus) galėjo tik padidinti jau esamus pažeidimus, bet nebuvo pagrindinė priežastis. Ilgalaikis lietaus ir drėgmės poveikis galėjo palaipsniui ardyti gruntą aplink pamatą, dar labiau sumažinant jo stabilumą. Tinkamai įrengtas pamatas turi būti atsparus vandens poveikiui. Pamato išplovimas ir grindinio pažeidimai yra ilgalaikio poveikio rezultatas. Tam reikia nuolatinio vandens poveikio, kuris palaipsniui ardytų gruntą ir pamatą. <...> Trinkelių grindinys

[2] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.
[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.
[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

turėtų būti įrengtos ant tinkamai paruošto pagrindo, kuris užtikrintų drenažą ir neleistų vandeniui kauptis po trinkelėmis. Medžiagoje pateiktose nuotraukose matyti, kad trinkelės yra išjudintos ir iškritusios, o tai rodo, kad pagrindas buvo netinkamai paruoštas. <...> Didelių ir sunkių stumdomų vartų nuolatinis judėjimas daro spaudimą pamatui. Laikui bėgant, šis spaudimas sukelia pamato deformaciją ir galiausiai lemia jo pajudėjimą. Pažeidimai atsirado palaipsniui dėl konstrukcijos trūkumo ir ilgalaikio aplinkos poveikio: netinkamai įrengtas pamatas ir nuolatinis vartų judėjimas yra ilgalaikiai veiksniai, kurie palaipsniui silpnino pamato konstrukciją, kol galiausiai įvyko gedimas."

Ekspertinėje pažymoje daroma išvada: „Pažeidimų atsiradimo priežastis ilgalaikė eksploatacija, remonto darbų brokas. Tai nėra staigaus ir netikėto įvykio pasekmė."

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu ir ekspertinėje pažymoje nurodyta Įvykio priežastimi, tiek kreipimesi į Lietuvos banką, tiek draudikui nurodė, kad statybos brokas negali būti Įvykio priežastis, nes vartai buvo įrengti pagal visus reikiamus techninius parametrus ir pagal vartų gamintojo instrukciją, o Įvykis įvyko dėl stiprios liūties.

Savo ruožtu draudikas, siekdamas įvertinti pareiškėjo nurodytą aplinkybę, kreipėsi į LHMT ir Lietuvos bankui pateikė 2025 m. vasario 17 d. LHMT pažymą apie hidrometeorologines sąlygas. Joje pateikta informacija apie iškritusių kritulių kiekį Įvykio vietovei artimiausios Klaipėdos meteorologijos stoties 2025 m. sausio 26–29 d. duomenimis. Pažymoje nurodoma, kad 2025 m. sausio 26 d. užfiksuotas kritulių kiekis buvo 4,7 mm, 27 d. – 2,2 mm, 28 d. (Įvykio dieną) – 0,5 mm, 29 d. – 1,1 mm. Draudikas paaiškino, kad, vadovaujantis viešai prieinamais LHMT meteorologinių duomenų stebėjimo archyvo duomenimis, deklaruojamą Įvykio dieną didžiausias vėjo greitis gūsio metu buvo 7,5 m/s.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl stichinių, katastrofinių meteorologinių ir hidrometeorologinių reiškinių rodiklių patvirtinimo"[5], labai smarkia audra laikomas kompleksas pavojingų meteorologinių reiškinių: perkūnija ir (ar) škvalas, smarkus lietus, kruša, kai maksimalus vėjo greitis yra ≥15 ir <28 m/s; kritulių kiekis ≥15 ir ≤12 mm/val. Įvertinus duomenis, kad Įvykio dieną nebuvo fiksuota neįprastų orų sąlygų, t. y. vėjo greitis bei kritulių kiekis net nebuvo artimas pavojingų meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodikliams, taip pat atsižvelgiant į kitus pateiktus duomenis, pritartina draudikui, kad jie nepatvirtina pareiškėjo versijos, jog žalos apdraustam turtui kilimas galėjo būti nulemtas staigaus ir netikėto vėjo ar lietaus poveikio.

Pareiškėjo teigimu, vartai kartu su „BFT AC 800 MAG" automatika sumontuoti 2018 m. rugsėjo 14 d. Pareiškėjas nurodė, kad vartų pamato viršus buvo liejamas kelio dangos lygyje, išbetonuoto pamato išmatavimai – 1 400x600x2 000 mm, į pamatą įleistas suvirintos armatūros karkasas. Naudotas betonas – ne žemesnės negu c16/20 stiprumo klasės, tinkamai sutankintas. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių įrodymų, pagrindžiančių aplinkybę, kad vartai buvo įrengti pagal reikiamus techninius parametrus arba vartų gamintojo instrukciją.

Pareiškėjas teigė, kad draudiko ekspertas nepagrįstai darė išvadą, kad vartų pamatas buvo įrengtas netinkamai, nes turto apžiūros metu nebuvo išmatuoti visi vartų pamato matmenys. Pareiškėjui taip pat kilo abejonių dėl ekspertinę pažymą rengusių ekspertų kvalifikacijos.

Turto apžiūros akte pateikti vartų ir jų pamatų matmenys: vartų gembės ilgis – 1 700 mm; vartų įvažiavimo plotis – 4 100 mm, aukštis – 1 700 mm; tvirtinimo mazgų atstumai tarp centrų – 880 mm, pamatų plotis – 300 mm, ilgis – 1500 mm. Turto apžiūros akte pažymėta, kad pamatų gylis nebuvo išmatuotas, nes tam buvo būtina juos iškasti.

Ekspertinėje pažymoje nurodyta: „Stumdomi vartai yra kabantys, gembiniai, ir, kad neišvirstų, jiems reikalinga tvirta atrama. Tam tikslui šalia tvoros pamato liejamas monolitinis pamatas vartams. Pamato matmenys parenkami pagal varčios svorį ir gembės ilgį, pamato gylis turi būti žemiau įšalo ribos, dažniausiai užtenka iškasti 1,2 m gylio ir apie 40-50 cm pločio tranšėją, bet, jeigu gruntas yra drėgnas molis, rekomenduojamas gylis yra 1,6 m. Pamato ilgis priklauso nuo stumdomų vartų ilgio – ne mažiau kaip 30 proc. vartų pločio / rekomenduojamas ne mažesnis nei pusė vartų ilgio, dažniausiai tai būna 1,5-2 m ilgis. Tranšėjos dugnas sutrombuojamas, jeigu gruntas birus, arba kai kuriais kitais atvejais gali prireikti klojinių. Į tranšėją įleidžiamas suvirintos armatūros karkasas. Pamatui išlieti naudojamas ne žemesnės kaip C16/20 markės betonas, jis suvibruojamas. Betonuojant pamatą galima įbetonuoti ankerius, prie kurių bus pritvirtinti vartų vežimėliai. Vežimėlius galima tvirtinti ir varžtais, bet

[5] Patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-870.

patikimesnis yra ankerinis tvirtinimas. Kuo didesni ir sunkesni vartai, tuo didesnis turi būti pamatas."

Viena vertus, iš pateiktų duomenų matyti, kad vartų pamato ilgis atitinka pirmiau minėtus reikalavimus (1 500 mm), plotis reikalavimų neatitinka (300 mm), pamato gylis, kaip minėta, nebuvo išmatuotas. Kita vertus, ekspertinėje pažymoje nurodyta, kad pamato gylis nebuvo išmatuotas, nes tam reikėtų atkasti pamatus, tačiau iš eksperto pateiktų paaiškinimų matyti, jog yra tikimybė, kad pamatų gylis neatitiko reikalavimų. Eksperto teigimu, per turto apžiūrą užfiksuotose nuotraukose matyti, kad vartų pamatai yra siaurėjantys, o tai reiškia, kad jie yra ne tik negilūs, bet apačioje ir siauresni nei viršuje, dėl to turi mažesnį atraminį paviršių, yra mažiau stabilūs ir linkę labiau pajudėti, deformuotis.

Draudikas, siekdamas pagrįsti savo sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, teikė papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad vartų pamatai turi būti suprojektuoti ir įrengti taip, kad atlaikytų visas jiems tenkančias apkrovas. Bet kokie nukrypimai nuo reikalavimų turi įtakos vartų stabilumui, patikimumui, eksploatacijos laikui. Įrengiant konkretų objektą visi matmenys apskaičiuojami ir įvertinami individualiai. Draudikas surinko duomenis, jog tvora buvo statyta ūkio būdu (tai nurodyta ir turto apžiūros akte, patvirtintame pareiškėjo parašu), kai statybas arba įrengimą vykdo pats savininkas, dažnai be profesionalių rangovų pagalbos. Šis procesas turi neigiamų aspektų bei rizikų. Pavyzdžiui, neturint tinkamų žinių ir patirties, gali kilti kokybės, saugumo, reikalavimų nesilaikymo problemų. Be to, atlikus vartų montavimo darbus ūkio būdu, nėra išduodami montavimo kokybę patvirtinantys sertifikatai ar suteikiama garantija, šių dokumentų duomenų draudikas negalėjo įvertinti.

Be kita ko, pasirašydamas turto apžiūros aktą, pats pareiškėjas paliko pastabą: „Įvykio priežastis – galimai blogai įrengtas vartų pamatas". Svarbu pažymėti, kad pareiškėjo iš karto po Įvykio nurodyti duomenys apie galimai netinkamai įrengtą vartų pamatą neprieštarauja ekspertinėje pažymoje nurodomiems duomenims ir išvadai. Todėl pareiškėjo po gauto jį netenkinančio draudiko sprendimo nurodytos aplinkybės, kad pamatas neabejotinai buvo įrengtas tinkamai, draudikui suteiktų pradinių paaiškinimų ir surinktų duomenų kontekste vertinamos kritiškai.

Draudikas taip pat nesutiko su pareiškėjo abejonėmis dėl ekspertinę pažymą rengusių ekspertų kvalifikacijos. Draudikas paaiškino, kad ekspertinė pažyma buvo rengta specialistų, turinčių statybos inžinierių išsilavinimą bei ilgametę darbo patirtį. Lietuvos banko vertinimu, nėra pagrindo sutikti su pareiškėjo abejonėmis, nes ekspertų kvalifikaciją patvirtina prie ekspertinės pažymos pridėti kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, taip pat jei eksperto išvada neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių. Eksperto išvada laikoma pagrįsta, jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad ekspertinė pažyma buvo parengta vadovaujantis draudiko partnerio ekspertų surinktais įrodymais: Įvykio vietos apžiūra, pareiškėjo paaiškinimais Įvykio vietoje, vartų pamato matmenimis.

Nagrinėjamu atveju objektyvių duomenų, leidžiančių abejoti ekspertinės pažymos duomenų pagrįstumu, Lietuvos bankui pareiškėjas nepateikė. Taigi, vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visumos vertinimu, darytina išvada, kad ekspertinės pažymos, kuri buvo parengta surinktų įrodymų pagrindu, duomenys nebuvo nuginčyti objektyviais įrodymais, todėl nėra pagrindo ja nesivadovauti.

Įvertinus draudiko Lietuvos bankui pateiktų ekspertinių išvadų, LHMT pažymos bei kitus pateiktus duomenis, darytina išvada, kad žala apdraustam turtui nebuvo padaryta dėl staigaus ir netikėto įvykio, padariusio tiesioginę įtaką ginčo objektui ir dėl kurio ginčo objektas buvo sugadintas. Atvirkščiai – Lietuvos bankui pateikti duomenys patvirtina, kad Įvykis įvyko dėl statybos montavimo darbų broko, nepakankamai tvirto ir per mažų matmenų, kad atlaikytų masyvius vartus, pamato; netinkamai paruošto pagrindo klojant trinkeles bei įrengiant pamatą; laipsniško kritulių poveikio, t. y. ilgalaikio atmosferinių reiškinių poveikio. Kaip minėta,

remiantis Taisyklių skyriaus „Ką apima Statinių ir Namų turto draudimo apsauga?“ nuostatomis, esant minėtoms žalos priežastims, Įvykis laikomas nedraudžiamuoju.

Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis